

ዳኞች፡- ዓሊ መሀመድ

ተኸሊት ይመስል

ቀነዓ ቂጣታ

ሰናይት አድነው

ጳውሎስ አርሺሶ

አመልካች፡- የሳስኮ ኢንዱስትሪያል ንግድና ትራንስፖርት ድርጅት፡-

ጠበቃ አቶ አብደላ አሊ ቀረቡ

ተጠሪ፡- የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ትምህርት ሚኒስቴር፡- ነ/ፈ.ጅ አማራች መለስ ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጠ፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የስር ከሳሽ የአሁን አመልካች በፌደራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት አራዳ ምድብ ችሎት ያቀረቡት ክስ ከተከሳሽ ጋር ውል የፈጸምን ሲሆን ይኸውም የመስታዎት ማንንዝ ስምምነት ሆኖ ለሆላዕና ዩንቨርስቲ 400 ኩንታል መስተዋት የአንዱ ዋጋ 69.00 /ስልሳ ዘጠኝ ብር/ በቀጥላ 27,600.00 /ሃያ ሰባት ሺህ ስድስት መቶ ብር/ ለደብረታቦር ዩንቨርስቲ 400 ኩንታል መስተዋት የአንዱ ዋጋ በብር 114.00 /አንድ መቶ አስራ አራት ብር/ በቀጥላ 45,600 /አርባ አምስት ሺህ ስድስት መቶ ብር/ ለቡራ ሆራ ዩንቨርስቲ 400 ኩንታል መስተዋት በብር 114.00 /አንድ መቶ አስራ አራት ብር/ በጠቅላላ 45,600 /አርባ አምስት ሺህ ስድስት መቶ ብር/ ከላይ የተጠቀሰው ሰራዎች በጠቅላላው ድምር 118,800.00 /አንድ መቶ አስራ ስምንት ሺህ ስምንት መቶ ብር/ የሚያወጣ ስራ ሰርቼ ተከሳሽ ሊክፍለኝ ሲገባ ያልከፈለኝ ስለሆነ እርክክቡ ከተደረገበት ቀን ጀምሮ ከሚታሰብ ህጋዊ ወለድ፣ ወጪና ኪሳራ ጋር ይወሰንልኝ የሚል ዳኝነት በመጠየቃቸው ነው፡፡

ተከሳሽ በወኪሉ አማካኝነት በሰጠው መልስ የመጀመሪያ ደረጃ መቃመሚያ ከሳሽ ችሎታ የለውም በሚል መከራከሪያ አቅርቦ በተጨማሪም ይህ ቢታለፍ ብለው ተከሳሽ መሰሪያ ቤት አስተዳደር

መ/ቤት በመሆኑ ከከላሽጋር የሚደረግ ውል በጽሁፍ መሆን ሲገባው በጽሁፍ የተደረገ ውል የለንም ስለሆነም ከላሽ ክስ ማቅረብ አይችልም ይችላል እንኳን ቢባል ከላሽ ለአስሩ ዩኒቨርስቲዎች መስተዋቱን ለማቅረብ ጨረታ አሸንፎ ለሶስት ዩኒቨርስቲ ብቻ በማቅረብ ክፍያ መጠየቅ አይችልም ከላሽ ካንጋዘው መስተዋት ውስጥም በከፊል የተሰበረ በመሆኑ ይኸው ተቀንሶ እንዲከፈለው ሲባል ከላሽ ያልተስማማ በመሆኑ ውሉን ያፈረሰ በመሆኑ ከክሱ በነፃ ልሰናበት ይገባል ብሏል።

ፍ/ቤቱም በተከላሽ በኩል የቀረበውን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ወድቅ በማድረግ ካከራከረ በኋላ በከላሽና በተከላሽ በኩል የተፈፀመው ወል በፍ/ብ/ሕ/ቁ 3131-3132 ድረስ በተገለፀው መሠረት ከአስተዳደር መስሪያ ቤት ጋር የተፈፀመ ውል ሲሆን ይህ ደግሞ በፍ/ብ/ሕ/ቁ 1724 መሠረት በጽሁፍ ሊደረግ ሲገባው ባለመደረጉ ውሉ በህጉ መሠረት የተቀመጠው የአጻጻፍ ስርአትን ያሟላ አይደለም በማለትና ይህ ደግሞ በ1720/1/ መሠረት ከረቂቅ የዘለለ ውጤት የለውም በማለት ክሱን ወደቅ በማድረግ ሲወሰን የአሁን አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት የይግባኝ ቅሬታውን ለፌዴራል ክፍተኛ ፍርድ ቤት ቢያቀርቡም ቅሬታው በይግባኝ የቀረበለት ክፍተኛ ፍ/ቤት መዝገቡን መርምሮ ቅሬታው መልስ ሰጪን እያስጠራም በማለት ይግባኝን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 337 መሠረት ሰርዞታል።

ለሰበር የቀረበው አቤቱታ በአመልካችና በተጠሪ መሀከል የተፈፀመ ውል የጨረታ ሆኖ እያለ የአስተዳደር ውል ነው ተብሎ በጽሁፍ ሊደረግ ሲገባ በጽሁፍ አልተደረገም ተብሎ የተሰጠው ውሳኔ ውሉ የአስተዳደር ቢሆን እንኳን በፍ/ብ/ህ/ቁ 3141-3117 ድረስ የተደረገ ህጋዊ ውል ሆኖ እያለ በስር ፍ/ቤቶች ክሱ ወድቅ ተደርጎ የተሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሞበታልና ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

በሰበር አጣሪው ችሎት ተጠሪ ሚኒስቴር መሰሪያ ቤት መስተዋት የማቅረብ ማንገዝ ጨረታ አውጥቶ አመልካች ተወዳድሮ አሸንፎ ለሶስት ዩኒቨርስቲዎች ያቀረበ መሆኑ ባልተካደበት ያንገዘበት ዋጋ ሲጠየቅ ውላችን በጽሁፍ አልተደረገምና ሊከሰኝ አይገባም ተብሎ በቀረበ ክርክር መነሻነት ክሱ ወድቅ የተደረገበትን አግባብነት ለማጣራት ተጠሪ ይጠራ በማለቱ ተጠሪ መስሪያ ቤት በሰጠው መልስ የስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ተገቢና መሠረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ስለሆነ ሊፀና ይገባል ካለ በኋላ አመልካች ድርጅት በውሉ መሠረት ለአስር ዩኒቨርስቲዎች ያላቀረቡ ስለሆነ ልንከፍል አይገባም ብለዋል።

በመሠረቱ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁ 3132/2/ ስር እንደተመለከተው ውሉ ከህግ አገልግሎት ስራ ጋር የተያያዘና ለስራውም አፈፃፀም የተዋዋዩን ስራ ተካፋይነት ሳያቋርጥ የሚጠይቅ በሆነ ጊዜ ውሉ የአስተዳደር መ/ቤት ውል እንደሆነ ይደነግግና በፍ/ብ/ህ/ቁ 3131/1/ ስር እንደተመለከተው መንግስት ወይም ሌሎች የአስተዳደር ሰራተኞች የሚዋዋሏቸው ውሎች ስለውሎቹ በጠቅላላና ስለ

ልዩ ልዩ ውሎች የተሰጡት የዚህ ውል ድንጋጌዎች በጠቅላላው እንደሚጻፉላቸው ይደነግጋል። ስለ ውሎች በጠቅላላው በተፃፈው የፍ/ብ/ሥ/ቁ 1724 ስርም እንደተመለከተው ከአስተዳደር መ/ቤት ጋር የሚደረጉ ውሎች በጽሁፍ ሊደረጉ እንደሚገባ ይደነግግና በፍ/ብ/ሥ/ቁ 1720 ስር እንደተመለከተው ውልን ለማቋቋም በጽሁፍ እንዲደረጉ የታዘዙ ውሎች በጽሁፍ ካልተደረጉ እንደ ረቂቅ እንደሚቆጠሩ ይደነግጋል።

በሌላ በኩል በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 242 ስር እንደተደነገገው ማናቸውም ተከራካሪ ወገን በመከላከያ መልሱ ወይም በማናቸውም ሌላ መንገድ የተከሰሰበትን ነገር በሙሉ ወይም በክፍል የሚያምን መሆኑን የገለፀ እንደሆነ ወይም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 241 መሠረት በሚደረግ ምርመራ የእምነት ቃሉን የሠጠ እንደሆነ ፍ/ቤቱ በታመነው ነገር ላይ ብቻ ፍርድ መሰጠት እንዳለበት ይገልጻል። ይህ ማለት ለአንድ ለቀረበ ክርክር የተሰጠው መልስ የታመነ እስከሆነ ድረስ ፍ/ቤቱ በታመነው መሠረት ውሳኔ ሊሰጥ እንደሚገባና ወደ ማስረጃ የሚገባው በክስ አይነት ካልታመነ ብቻ እንደሆነ የተደነገገ ነው። ስለሆነም ወደተያዘው ጉዳይ ስንመለስ ውሎ በጽሁፍ ነው ወይስ በቃል የውሎ ይዘት ምን ነበር እየተባለ የሚጣራው በክሱ መሠረት ካልታመነ ነው። በቀረበው ክርክር የስር ተከላሽ /የአሁን ተጠሪ/ ለቀረበበት ክስ የሰጠው መልስ የእምነት መሆኑ ከክርክሩ መረዳት ይቻላል። ይህ እስከሆነ ድረስ ፍርድ ቤቱ ከቀረበው ክስ እና መልስ አንጻር ውሳኔ ሊሰጥበት ይገባል።

ከዚህ መነሻ ሲደረግ የስር ፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ክርክሩን ከሰማ በኋላ ውሎ ከአስተዳደር መ/ቤት ጋር የተፈፀመ በመሆኑ በጽሁፍ መደረግ ሲገባው አልተደረገም በማለት ክሱን ውድቅ በማድረግ ውሳኔ ሲሰጥ ጉዳዩ በይግባኝ የቀረበለት የስር የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የስር ፍ/ቤትን ውሳኔ ማረም ሲገባው አልፎ የስር መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ውሳኔ በማጽናት መወሰኑ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ አግኝተነዋል በመሆኑም የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የስር የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 111159 በቀን 21/2007 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ እና የስር የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይህንን ውሳኔ በማጽናት በመዝገብ ቁጥር 170506 በቀን 26/4/2008 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 348/1/ መሠረት ተሽሯል።
2. አመልካች በስር ክሳቸው ለሶስት ዩኒቨርሲቲዎች መስታወቶችን አንገገገው አለሁ ሲሉ ተጠሪም ለሶስት ዩኒቨርሲቲዎች አመልካች ያቀረበ ቢሆንም ካቀረባቸው መስታወቶች ወስጥ የተሰበሰቡ መስተዋቶች መኖራቸውን በገለፀው መሠረት አመልካች በሶስት

ዩኒቨርሲቲዎች ለአያንዳንዱ ዩኒቨርሲቲ ምን ያህል ኩንታል መስታወት እንዳጓጓዙ የአንዱ ኩንታል ዋጋ ምን ያህል እንደሆነ አመልካች ካጓጓዘው ውስጥ ምን ያህል እንደተሰበረ በግራ ቀኙ ውል መሠረት ለተጠሪ ሊከፈላቸው የሚገባ ክፍያ አለ ወይስ የለም የሚከፈላቸው ከሆነስ ሊከፈላቸው የሚገባው የገንዘብ መጠን ምን ያህል እንደሆነ በማስረጃ ተጣርቶ ይወሰን ዘንድ ለፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 341/1/ መሠረት ልክናል።

3. ለዚህ ፍ/ቤት ክርክር የተደረገ ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኙ የየራሳቸውን ይቻሉ።

ት ዕ ዛ ዝ

የውሳኔው ግልባጭ በየደረጃው ለሚገኙ የስር ፍ/ቤቶች ይተላለፍ።

መዝገቡ በውሳኔ ተዘግቷል ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

መ/ይ